

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/52/2015
Identifikačné číslo spisu: 1013201523
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1013201523.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Lubice Filovej, v právnej veci žalobcu JUDr. H. I., W., proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, 813 67 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVODPC/BEZ/2013/13254/ zo dňa 25. júla 2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/203/2013-35 zo dňa 22. januára 2015, jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. januára 2015, č. k. 1S/203/2013-35 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. UPS/US1/SSVODPC/BEZ/2013/13254/ zo dňa 25. júla 2013 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zo dňa 25. júla 2013 č. UPS/US1/SSVODPC/BEZ/2013/13254/, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Bratislava zo dňa 21.05.2013 č. BA1/PPČ/SOC/2013/104028 o nevyhovení žiadosti o vydanie parkovacieho preukazu. Neúspešnému žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného, ako i konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že zodpovedá zákonu, lebo je doložené dostatočne zisteným skutkovým stavom, zistené skutočnosti boli správne právne posúdené a je dostatočne a zrozumiteľne odôvodnené. Krajský súd vychádzajúc z § 2 ods. 1 až 4, § 11 ods. 13, § 12 ods. 1 až 3, § 14 ods. 6, § 15 ods. 3, § 17 ods. 1 a § 55 ods. 7 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) a lekárskeho posudkov posudkových lekárov vypracovaných v dňoch 20.05.2013 a 17.07.2013 dospel k názoru, že hoci žalobca bol uznaný za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím („ŤZP“) pre onkologické ochorenie prostaty s 50% mierou funkčnej

poruchy (podľa prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z.z., kapitola XIV., oddiel A, bod 6, písm. d/), keďže trpí významnou polakisuriou (časté a naliehavé močenie) a noktúriou (nočné močenie), jeho stav je nezmenený a trvalý avšak z citovaných lekárskeho posudkov nemal verifikované tvrdenie žalobcu, že by v jeho prípade šlo o urgentnú inkontinenciu moču, čo by zdôvodňovalo zvýšenie miery funkčnej poruchy o 10%, t.j. na celkových 60%. Krajský súd mal za nesporné, že ani ostatné klinické diagnózy súvisiace s pohybovým a podporným aparátom (najmä pohyblivosť bedrového a kolenného kĺbu) žalobcu, vyhodnotené posudkovým lekárom v rozsahu stredne ťažkého stupňa so 40% mierou funkčnej poruchy, neboli dôvodom pochybností o správnosti právneho posúdenia žalovaného, že žalobca nespĺňa podmienky podľa § 17 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., na vyhotovenie parkovacieho preukazu .

Vo včas podanom odvolaní žalobca navrhol rozsudok krajského súdu zmeniť a žiadal žalobe vyhovieť. Krajskému súdu vytýkal

- že nerozhodol o hmotnoprávných no najmä ústavnoprávných otázkach spätnej účinnosti dvoch zákonov (ustanovenia § 65 ods. 11 a 12 zákona č. 447/2008 Z.z., v pôvodnom znení ako aj v znení zákona č. 180/2011 Z.z., ktoré podľa neho zasiahli spätne do právoplatných rozhodnutí, vydaných pred jeho účinnosťou, čím neprípustne zasiahli už do dobromyseľne nadobudnutých práv, keďže žalobca bol držiteľom parkovacieho preukazu; pôvodne „osobitne označeného vozidla“ s neobmedzenou časovou platnosťou),
- že sa nezaoberal zákonnosťou postupu správneho orgánu, ktorý v rozpore s ustanovením § 55 ods. 13, prvou vetou zákona č. 447/2008 Z.z. mu nedoručil prvostupňový lekársky posudok z 20.05.2013, čím mu prakticky znemožnil pre nedostatok informácií riadne argumentovať v odvolacom konaní, resp. nezákonný postup ovplyvnil aj včasnosť doloženia správy/nálezu z urodynamického vyšetrenia,
- že sa nezaoberal s obsahom a dôsledkami § 65 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z., podľa ktorého sa otázka odkázanosti na individuálnu prepravu neprehodnocuje znovu u tých osôb u ktorých sa zdravotný stav nezmenil,
- nezistil správne skutkový stav týkajúci sa najmä verifikovaného urgentného močenia a v dôsledku toho vyvodil nesprávne právne závery.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu zotrval na svojom stanovisku k podanej žalobe s tým, že žalobca v odvolaní poukazuje na tie isté dôvody ako v podanej žalobe. Zdôraznil, že správny orgán nemal žiadnu vedomosť o tom, že žalobca bol držiteľom „Preukazu osobitného označenia vozidla“, keďže ho nadobudol od Obvodného úradu Bratislava v roku 2008 bez Lekárskeho posudku o potvrdení, že ide o občana s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaným na individuálnu dopravu osobným motorovým vozidlom, (ktorý vydával správny orgán), čo bolo v rozpore s platnou právnou úpravou (§ 17 ods. 1 písm. a/ až c/ zákona č. 195/1998 Z.z.). Preto nepovažuje za dôvodné tvrdenie žalobcu o nedostatočnej spolupráci v danom správnom konaní. Žiadal aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č.162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP).

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku („OSP“) začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením sa toto odvolacie konanie riadi ustanoveniami zákona č. 99/1963 Zb. OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 v spojení s § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

V správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP).

Podľa ust. § 53 ods. 1 a 2 zákona o peňažných príspevkoch, na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

Ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 správneho poriadku sa nevzťahujú na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze.

Podľa ust. § 33 ods. 1 správneho poriadku, účastník konania a zúčastnená osoba má právo navrhovať dôkazy a ich doplnenie a klásť svedkom a znalcom otázku pri ústnom pojednávaní a miestnej ohliadke.

Pokiaľ žalobca namietal nedostatočnú akceptáciu už nadobudnutých práv, tu je potrebné zdôrazniť už ustálené stanovisko Ústavného súdu Slovenskej republiky o pôsobnosti časových právnych noriem, napr. aj v náleze PL. ÚS 16/09-51 zo dňa 27. októbra 2010, kde konštatoval, cit.: „náhle zmeny pravidiel súvisia s kategóriami retroaktivity, ochrany nadobudnutých práv a legitímnym očakávaním vychádzajúcim z tradície (pôvodne nemeckej) administratívistiky (porov. Tiež Hendrych, D.: Správní právo, obecná časť. 7. Vydání. Praha: C.H.Beck 2009, s. 813). Takéto legitímne očakávanie, účelom ktorého je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci, je potrebné metodicky odlišovať od konceptu legitímneho očakávania, ktorým Európsky súd pre ľudské práva definuje predmet ochrany, a teda aplikovateľnosť čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... nepochybne nadobudnutým právom je napr. nárok na konkrétnu dávku, ktorá bola splatná podľa predchádzajúceho predpisu...technicky je nadobudnutým právom aj právo na príspevok vo výške nie nižšej, ako vo výške vypočítanej na základe pôvodného vzorca v tom zmysle, že ak by nebol zmenený zákon, tak by bol štát povinný plniť zodpovedajúcu povinnosť. V okolnostiach danej veci však nejde o nadobudnuté právo hodné momentálnej špeciálnej ústavnej ochrany, čo vyplýva hlavne s charakteru samotného príspevku a kontextu jeho modifikácie...“.

Príspevok na kompenzáciu ŤZP súvisiacu s vyhotovením parkovacieho preukazu možno poskytnúť len ťažko zdravotne postihnutej fyzickej osobe, ktorá spĺňa zákonom stanovené podmienky. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že právny nárok na vyhotovenie parkovacieho preukazu ako jedného z príspevkov na kompenzáciu ŤZP neexistuje, ide o fakultatívnu dávku, a preto pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia žalovaného odvolací súd skúmal len to, či žalovaný pred svojím rozhodnutím dostatočne zistil skutočný stav veci, či rozhodnutie zodpovedá obsahu spisov a zásadám logického myslenia.

Nebolo sporné, že žalobca v minulosti bol držiteľom „Preukazu osobitného označenia vozidla“ avšak podľa žalovaného ho žalobca nenadobudol zákonným spôsobom, keďže nebol vydaný na základe posudku príslušného orgánu podľa zákona o sociálnej pomoci (§ 17 ods. 1 písm. a/ až c/ zák.č. 195/1998 Z.z.) v zmysle ktorého sa ŤZP žiadateľa určuje spomenutým posudkom z obsahu ktorého malo vyplývať, že je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobca je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50% so zaradením podľa prílohy č. 3, kapitola XIV, časť A, bod 6, písm. d/ zákona č. 447/2008 Z. z., (maligný tumor prostaty po piatich rokoch od stabilizácie), avšak zmienka o odkázanosti žalobcu na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom v rozhodnutiach absentuje. Sporné ostalo, či skutočne nastala zmena v jeho zdravotnom stave (podľa žalobcu nenastala, ani podľa odborného lekárskeho nálezu k žiadnej zmene u žalobcu nedošlo), čo by malo vplyv na trvanie odkázanosti, keď podľa napadnutého rozhodnutia k zmene zdravotného stavu žalobcu došlo.

Pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti posudkový lekár pracuje najmä s lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo, vychádza pritom z aktuálneho lekárskeho nálezu a je povinný brať do úvahy aj ostatnú zdravotnú dokumentáciu predkladanú účastníkom konania. Lekársky posudok v konaní o priznaní parkovacieho preukazu predstavuje odborné posúdenie skutkového stavu v písomnej forme tak, že poskytuje odpovede na zákonom položené otázky a tiež sa zásadným spôsobom

formou podkladu rozhodnutia zaoberá predbežnou otázkou vo vzťahu ku skutočnostiam, ktoré súvisia so zdravotným stavom žiadateľa o parkovací preukaz. Výkonanie potrebných konzultácií a vyhodnotenie dostupných lekárskeho nálezu predstavuje jeden z možných nástrojov orgánov konajúcich o nárokoch na kompenzáciu a ich nevyužitie je v rozpore s požiadavkou na aktívny prístup orgánov (§ 1 zákona č. 447/2008 Z.z. a § 3 ods. 3 správneho poriadku) s následkom existencie skutkovej vady v lekárskom posudku, ktorý je základným podkladom rozhodnutia, na výsledky ktorého musí konajúci súd prihliadnuť (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Aj znalecký posudok je jedným z dôkazov v správnom konaní, ktorý hodnotí správny orgán ako ktorýkoľvek iný dôkaz, pričom však nie je oprávnený posudzovať správnosť v ňom uvedených záverov, ale hodnotí iba to, či úvahy znalca zodpovedajú zásadám logiky a skutkovým záverom vyplývajúcim z dôkazov vykonaných správnym orgánom. Správny orgán ho nemôže označiť ako nesprávny a nahradiť ho vlastným posúdením skutočnosti z odbornej stránky. Vzhľadom na to, že posudzovanie miery funkčnej poruchy je odbornou medicínskou otázkou, rozhodnutie súdu závisí predovšetkým na odbornom lekárskom posúdení. Súd si preto nemôže urobiť o tejto odbornej otázke vlastný úsudok. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporiada so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, býva spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúvaného rozhodnutia.

Rozhodnutie žalovaného musí byť podmienené správnu úvahou, ktorá vyplýva zo zásady voľného hodnotenia dôkazov. Do takéhoto hodnotenia dôkazov súd zasahuje v prípade, keď rozhodnutie žalovaného odporuje obsahu spisov, alebo zásadám logického myslenia. K takémuto pochybeniu žalovaného podľa názoru odvolacieho súdu došlo, keď posudkový lekár výlučne formálne hodnotil význam slov a dôsledkov „akútneho a nutkavého močenia“, ktoré sa nesporne premieta aj do odkázanosti žalobcu na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. O to viac, že tak ako správne žalobca uviedol, lekárske posudok odvolávajúci sa na odborný názor Dr. Z., PhD., ktorý si osvojil aj krajský súd, nedáva jednoznačné stanovisko k zdravotnej problematike žalobcu, keďže sa venuje diagnostike inkontinencie moču žien bez ďalšieho súvisiaceho vysvetlenia.

S ohľadom na rozporuplné názory k danej problematike odvolací súd bez ďalšieho dôkazu, za ktorý považuje ako vhodný znalecký posudok z odboru (onko) urológie, nemôže vzhľadom už vyššie uvádzaným požiadavkám o úplnosti, celistvosti a presvedčivosti bez akýchkoľvek pochybností vysporiadať sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a vo veci rozhodnúť. Za týmto účelom bude potrebné, aby v priebehu ďalšieho konania správne orgány postupovali v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, ktorých sa konanie týka a dá im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy (klásť znalcovi otázky). Účastníkom konania a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpejú v konaní ujmu (viď § 3 ods. 2 správneho poriadku).

Príslušný orgán doručí účastníkovi konania spolu s rozhodnutím aj komplexný posudok alebo posudok na účely parkovacieho preukazu, ktoré sú podkladom tohto rozhodnutia.

Ak žalobca v priebehu konania vo veciach parkovacieho preukazu predloží ďalšiu zdravotnú dokumentáciu, ktorá nie je obsahom lekárskeho nálezu, posudkový lekár túto zdravotnú dokumentáciu posúdi a zohľadní ju v lekárskom posudku.

Na základe uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že v preskúvanom konaní žalovaného došlo k vade, ktorá mohla mať za následok nezákonnosť vydaného rozhodnutia, preto napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní žalovaný bude postupovať naznačeným smerom.

O tomto rozsudku rozhodol senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Odvolací súd rozhodol o trovách konania podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 a § 224 ods. 1 O. s. p. tak, že úspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal, keďže žalobca si ich nevyčísľil ani po troch pracovných dňoch od vyhlásenia rozsudku a z obsahu spisu nevyplýva, že by mu nejaké vznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.